

رویکرد فقهی حفاظت اطلاعات و جایگاه آن در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

سپهر هر یوندی^۱

۱-دانشجو کارشناسی، فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

چکیده

حفاظت اطلاعات در دین مبین اسلام از جایگاه و منزلت بالایی برخوردار بوده و در سیره حکومتی پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و اله و سلم و مخصوصاً حضرت علی علیه السلام و دیگر معصومین علیه السلام وجود حفاظت اطلاعات، جهت مقابله با فعالیت های جاسوسی دشمن و صیانت امنیتی از قلمرو حکومتی شان و برقراری امنیت مطلوب، ضروری دانسته اند و با دستور کار قرار دادن حفاظت اطلاعات تهاجمی و نفوذ دادن عناصر اطلاعاتی مورد اعتماد خود به محیط امنیتی دشمن، به موقع تهدید های دشمن را خنثی و بی خاصیت ساخته اند. در این پژوهش با هدف بهره گیری سازمان های حفاظت اطلاعات نظامی خصوصاً سازمان حفاظت اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، از قواعد فقهی که مبتنی بر قرآن و سنت و اجماع و عقل می باشد استفاده گردیده تا رویکرد مناسبی در جهت مقابله با توطئه های دشمنان انقلاب اسلامی داشته باشند. بدین منظور با مرور ادبیات پژوهش شش عامل به عنوان عوامل موثر در حفاظت از منظر فقهی و قرانی شناسایی گردید. نتایج حاکی از آن است که وجود حفاظت اطلاعات در نظام اسلامی از جایگاه و منزلت بالایی برخوردار بوده و از ضرورت های حکومت تلقی شده است و با تکیه بر منابع فقه اسلامی (قرآن، سنت، اجماع، عقل)، شواهد متقن و روشنی برای اثبات ضرورت و اهمیت حفاظت اطلاعات در حکومت اسلامی بیان شد.

واژگان کلیدی: حفاظت اطلاعات، قرآن و سنت، عقل، سپاه پاسداران

مقدمه

با عنایت به اینکه یکی از اهداف والا و مورد اهتمام پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله و سلم) و همچنین ائمه معصوم (علیه السلام)، دعوت به دین مبین اسلام و تاسیس نظام توحیدی و پیاده سازی احکام الهی، راهنمای سعادت و به تکامل رساندن بشر به عنوان خلیفه الهی می باشد. در زمان حیات پیامبر گرامی اسلام با وجود بسیاری از قبایل منفعت طلب شبه جزیره العرب موجب این امر گردیده بود تا طیف گسترده ای از دشمنان و منافقان و تهدیدات در مقابل آنها صف آرای کرده و با آنها به مخالفت پردازند. پیامبر نیز ناگزیر از انجام اقداماتی هم به طور علنی و هم غیر علنی در راستای دعوت به اسلام نیز به عمل می آوردند و چنین رویه ای را در زمان ائمه اهل بیت و امامان معصوم علیه السلام را نیز ما شاهد هستیم که با مخالفت بسیاری از خلفا و حاکمان جور زمان نیز مواجه بودند. بر همین اساس امامان معصوم در راستای پیش برد اهداف و رسالت دینی خود مستلزم بهره گیری از اقدامات حفاظتی و اطلاعاتی نیز بودند، و نکات توصیه ای در این زمینه دارند من جمله امام صادق علیه السلام در حدیثی میفرماید در اداره حکومت شناخت و پذیرفتن آن کافی نیست بلکه باید اسرار حکومتی را از دسترس دشمن و غیر خودی محفوظ نگاه دارید. یکی از موضوعات مورد اهم، لزوم و وجوب صیانت و حفاظت از مبانی و نظام اسلامی است که در آموزه های دینی و سیره معصومین علیه السلام و آرا و اندیشه متفکرین اسلامی و فقها در موارد متعددی بر صیانت و پاسداری از آن نیز تاکید کرده اند که در جهت اجرای این اهم مستلزم شکل گیری سازمان حفاظتی و اطلاعاتی و جذب نیروی مستعد نیز می باشد. امروزه پنهان نگه داشتن اسرار یک ملت یا یک کشور جزء ضروریات آن کشور محسوب می گردد و دولت ها و ملت ها معمولاً در تلاش هستند که آن اسرار در دست دشمنان و یا بیگانگان قرار نگیرد. شکل گیری چنین ساختار و سازمانی برای بقای ارزش ها و پاسداری از مباحث اسلامی مهم تلقی شده اند. وجود چنین سازمان ها و نهاد های حفاظتی و امنیتی برای حفظ مبانی اسلام و انقلاب اسلامی که از توطئه و دسیسه آشکار و پیچیده دشمنان داخلی و خارجی و مقابله با توده ها و پیشگیری و جلوگیری از نفوذ و یا ایجاد اختلال توسط آنها نیز ضرورت عقلی و شرعی بر شمرده می شود. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران به رهبری امام خمینی رحمت الله و تشکیل حکومت جمهوری اسلامی ایران با توجه به اینکه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بر پایه دین و مکتب اسلام نیز بنا شده است نیاز به تشکیلات حفاظت اطلاعات برای حفظ نظام و کشف توطئه های دشمنان و منافقان خارجی و داخلی بسیار حائز اهمیت بود. در راستای چنین ضرورتی، طراحی نظام حفاظتی که به شیوه و سیره نبوی و امامان بزرگوار شیعه نیز نزدیک باشد رجوعی به منابع فقهی نیز باید داشته باشیم. امروزه در عصر فناوری ارتباطات و اطلاعات که ابزارهای ارتباطی بیش از پیش مورد استفاده نیز قرار می گیرد و رونده فزاینده ای به خود گرفته است و فناوری نوین اطلاعاتی و ارتباطی تمام شئون زندگی اجتماعی انسان ها را در بر گرفته و به درون حوزه های مختلف زندگی بشری اعم از روانی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و نظامی نفوذ کرده و بر همین اساس احساس نیاز به فعالیت های حفاظتی بیش از

پیش نمود پیدا می کند. همچنین امروزه برای جلوگیری از عدم تاثیر قرار گرفتن بسیاری از افراد توسط جنگ های روانی و تبلیغی بیگانگان و اقدام پیشگیرانه جهت افشای اطلاعات اشخاص و اسرار مورد طبقه بندی و روش های اخلاقی و منطقی برخورد یا چنین مسائلی را با نگاهی عمیق و دقیق در آیات قرآن و سیره پیامبران الهی می توان نکات ارزشمندی در رابطه با حفاظت اطلاعات را در زندگی شخصی و اجتماعی و جامعه سیاسی را می توان مشاهده نمود. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی نیز توجه به مسائل معرفتی دینی بیشتر گردید اما این نکته که حائز اهمیت نسبت به فرامین مقام رهبری است که ایشان در بیانانشان می فرمایند آنچه را که امام خمینی (ره) با دست قدرتمند و معجز نشان خود به وجود آورد که آن هم از ایمان و توکل و شخصیت مستحکم او سرچشمه میگرفت بر اساس اسلام بود. یعنی هدفهای نظام اسلامی، هدفهای اسلامی است؛ هدفهایی است که در قرآن و اسلام تعریف شده است. روشها و برنامه های نظام اسلامی هم، همان مقررات و برنامه ها و احکامی است که در منابع تبیین و معین شده است؛ یعنی نظام اسلامی، نظامی است که صد در صد برخوایسته از اسلام است (۱۴/۰۳/۱۳۷۶) و در همین راستا در خصوص مسائل عملکردی و رفتاری سازمان های حفاظت و اطلاعات نیز دارای دغدغه مندی هایی می باشند که این خلأ را می توان با تکیه و فراگیری آموزه های اسلامی جبران نمود. یکی از مهم ترین ارکان ها سازمان های امنیتی و حفاظتی و اطلاعاتی در نظام جمهوری اسلامی ایران که یکی از وظایف خود را صیانت و پاسداری از اسلام و انقلاب می داند سازمان حفاظت اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می باشد. سازمان حفاظت اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی جهت ارتقا دادن و تعالی بصیرت و دانش حفاظتی و امنیتی و اطلاعاتی نیروهای خود را از وظایف اصلی خود دانسته تا افزون بر کاهش تهدیدات داخلی آسیب های متصور حفاظتی و امنیتی نیروهای خود شاهد اثرگذاری و آفری در پیش برد اهداف جامعه اسلامی نیز می باشد. بسیاری از اصول فقهی که در باب عملی مورد استفاده قرار می گیرد، من جمله عنایت و اجرا کردن اصل احتیاط، دلیل عقلی، ظن، شک و امارات و اصول حاکم بر رفع تعارض و تراحم و ترجیح اهم بر مهم می باشد که در رویه سازمانی حفاظت اطلاعاتی مورد بهره برداری قرار میگیرد.

ادبیات نظری پژوهش

حفاظت اطلاعات متشکل از دو جزء پیوسته به هم اما با اقدامات و تعاریف گوناگون لحاظ می گردد. حفاظت نزدیکی زیادی با واژه پیشگیری دارد به این معنا که در پیشگیری همیشه اقداماتی انجام می شود که حوادث و تهدیدات را قبل از این که موجب ایجاد مشکل شوند جلوگیری نمایند در این مقوله معنی حفاظت هم قابل استنباط می باشد. حفاظت در لغت نامه دهخدا که به معنای مراقبت، نگهبانی، مواظبت و حراست و در زبان انگلیسی (Secure) نیز آمده که در اصطلاح عامه تعاریفی گوناگونی را برای آن بر شمرده اند اما در تعریف اصطلاحی سازمان های حفاظتی عبارت است از کلیه اقداماتی که برای حفظ و نگهداری تاسیسات، اخبار و اطلاعات پرسنل، اسناد و مدارک دارای طبقه بندی، مخابرات و

سایر موضوعات حیاتی کشور در برابر خطرات ناشی از جاسوسی براندازی، سرقت، خرابکاری به عمل آمده و در سایه آن از دسترسی افراد غیرمجاز به موارد فوق جلوگیری می نماید. (رستمی، ۱۳۸۶: ۳۵۸)

اطلاعات در اصطلاح سازمانی عبارت است از داشته ها و اخبار و آموخته ها است که از آنچه کسب و تولید شده است که ما را در راستای راه برد و علاوه بر این در زمینه تهدیدات که دشمن می تواند برای ما رقم بزند باشد و همچنین برای دشمن فرصت و امتیازاتی را ایجاد نماید که این داشته ها مبتنی بر جهان بینی و ایدئولوژی های فکری و روحی و داشته های مادی و معنوی افراد و جوامع بشری از دیدگاه های مختلف مذهبی و سیاسی و جامعه شناسی می باشد که دارای ارزش گذاری و طبقه بندی می گردد و همین عوامل توان مبنای قرار گرفتن امور دفاعی را دارند. (رستمی، ۱۳۸۶: ۹۲)

منابع فقه: با عنایت به اینکه در حال حاضر در عصر غیبت کبری امام زمان عیج، از نظر فقهای امامیه منابع فقه در شیعه عبارت است از کتاب (قرآن)؛ سنت (فعل و قول و تقریر پیامبر گرامی اسلام و ائمه معصوم ع) اجماع و عقل نیز می باشد. ضرورت، اهمیت و موضوعیت مسئله حفاظت اطلاعات در نظام اسلامی بر اساس ادله عقلی و نقلی نیز پذیرفته و به اثبات رسیده است و در متون دینی و شواهد تاریخی چه در صدر اسلام و حضور ختمی مرتبط (صلی الله علیه و آله و سلم) و چه در زمان ائمه معصومین (علیه السلام) به خوبی بیانگر این اثبات می باشد، ولیکن تا کنون در خصوص حفاظت اطلاعات بر اساس رویکرد فقهی که متکی بر آموزه های اسلامی و آراء فقها و تدابیر و رهنمودهای مقام معظم رهبری (مدظله العالی) نیز باشد الگو و راهبرد جامع و مناسبی ارائه نگردیده است و باعث شده است که بخش های مختلف حفاظت اطلاعات نتواند از آموزه های اسلامی و فرمان ها و تدابیر مقام معظم رهبری در جهت تقویت عملکرد بصورت بهینه از استفاده های لازم بهره مند گردد. با عنایت به توضیح فوق از جمله اهدافی که در این پژوهش دنبال آن هستیم حفظ ضرورت بنیان های نظام اسلامی با توجه به منابع و آموزه های فقهی و در جستجوی رهنمودهایی که در آیات قرآن با تفاسیر مختلف و همچنین روایاتی که در محور توصیه های امور حفاظتی جهت جلوگیری از به بادی تحریف کشاندن مطالب فقهی و سست کردن بنیان های این نظام از طریق اقدامات پیشگیرانه حفاظتی می باشیم و همچنین با عنایت به آرا و تدابیر فقها و رجوع به حکم عقل و دلایل منطقی بر همین اساس دلایل اثبات ضرورت وجود حفاظت اطلاعات در جامعه اسلامی و سازمانهای حفاظتی با نگاهی بر منابع فقهی نیز داشته باشیم. بر همین مبنای این پژوهش دارای یک هدف تحت عنوان رویکرد حفاظت اطلاعات بر اساس منابع فقهی بویژه بر اساس رهنمودهای آیات قرآن و همچنین سیره عملی پیامبر (ص) و ائمه معصومین در طول جنگ ها و دوران امامت ایشان می پردازیم و علاوه بر این، به بررسی سه عنصر فرعی که عبارت است ضرورت وجود سازمان های حفاظتی و اطلاعاتی در ارکان نظام اسلامی و مجموعه های نظامی مخصوصا سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و رویکرد رفتاری نیروهای حفاظت اطلاعات با عنایت به منابع فقه را توضیح خواهیم داد.

حفاظت اطلاعات در قرآن

در بسیاری از آیات قرآن کریم خداوند متعال مسلمانان را به حفاظت گفتار و کردار سفارش نموده، ویکی از مهم ترین

دستورات اسلام قرار داده است بر همین مبنا امری است که بیشتر باید مورد توجه نیروهای حفاظت اطلاعات باشد. با نگاهی به آیات قرآنی می توان توصیه های ارزشمندی را مورد استفاده قرار داد. من جمله آیات: خداوند به انسان هایی دستور داده تا از اموری حفاظت کنند مانند حفاظت از ایمان ، حفاظت از نماز (قرآن، حجر: ۹، مائده: ۸۹، بقره: ۲۳۸، انعام: ۹۲، مومنون: ۹، معراج: ۳۴) حفاظت از جامعه اسلامی (قرآن، انفال: ۶۰). قرآن کریم شرائط و وظایفی را برای نیروهای حفاظت اطلاعات بر شمرده است تا از طریق عمل کردن به این امور از نظر اسلام نگهدارند موفقی باشند:

۱- در خصوص حفاظت از اموال نیز باید فردی که هم امین و عادل باشد و قدرت حفاظت از اموال مردم و مدیریت آن را از طریق کسب دانش و تخصص لازم را نیز داشته باشد. به گونه ای حضرت یوسف علیه السلام هنگامی که می خواستند عزیز و منصب دار مصر گردند، فرمودند: قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ ، نگهدارنده از خزانه را به من بسپار که من هم نگهدارنده خوبی هستم و هم علم و دانش نگهداری را میدانم (قرآن، یوسف: ۵۵).

۲- حفاظت از آبرو: از دیگر توصیه های قرآنی که مورد سفارش مقام معظم رهبری هم نیز می باشند مسئله حفظ آبرو است توصیه ای نسبت به مامورین حفاظتی و اطلاعاتی که در امور کاری و غیر کاری باید بدان اهتمام ورزند ، به فرموده مقام معظم رهبری « مهمترین وظیفه مسئولان خدمت به مردم است زیرا فلسفه وجودی حکومت در اسلام، انجام امور مردم و خدمت رسانی به مردم است. عشق ورزی و محبت واقعی به مردم و رفتار همراه با لطف و محبت با آنان از وظایف اصلی مسئولان نظام اسلامی است و مسئولان در برخورد با لغزشهای احتمالی مردم باید همراه با عفو و گذشت برخورد نمایند. چشم پوشی از خطاهای قابل اغماض مردم را متفاوت از برخورد با قانون شکنان و گروه ها و باندهای خاص منفعت جو و قدرت طلب بدانید، منفعت عامه مردم بر منفعت گروه های خاص مقدم است و اغماض از خطاها و سودجویی های این گروه ها و باندها ظلم و بی عدالتی است». (قرآن، نور: ۳۱ و ۳۲، مومنون: ۵، احزاب: ۳۵، معارج: ۲۹).

۳- نکته مورد اهمیت بعدی حفاظت از اطلاعات می باشد ، امری که هر یک از نیروهای حفاظتی و اطلاعاتی در محل کار خود از اسرار دارای طبقه بندی نیز مطلع می شود لذا در این راستا وظیفه جلوگیری از فاش سازی آن را بر عهده دارند ، و آیاتی که در این زمینه وجود دارد ، عبارتند از یک- مورد مذمت قرارداد افشاگران، که خداوند در قرآن کریم کسانی را که اخبار و اطلاعات را افشا سازند مورد نکوهش قرار داده است ، ابوجعفر نقل از امام صادق ع نقل میکند که ایشان می فرمایند (اصول کافی، ۱: ۲) خداوند عز و جل در قرآن گروه هایی را به جرم افشا سازی اسرار و اطلاعات سرزنش کرده است ابوجعفر فرمود قربانت، کجا؟ فرمودند در این آیه (وَ إِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَ لَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَ لَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَ رَحْمَتُهُ لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا) و هنگامی که خبری از پیروزی یا شکست در جنگ و آنها برسد بدون تحقیق آن را افشا می کنند در حالیکه اگر آن خبر را به پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و پیشوایان (فرماندهان که قدرت تشخیص کافی دارند) ارجاع دهند از ریشه های مسائل آگاه خواهند شد. دو- مراقبت در محافل دوستانه: بسیاری از اوقات شاهد هستیم که اطلاعات و اسرار در محافل دوستانه

مورد افشاسازی قرار می گیرد. قرآن کریم به مومنان سفارش و هشدار می دهد یا **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةً مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُومًا مَا عَنَتُمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ يَبَيَّنَّا لَكُمْ الْأَيَّاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ** ای کسانی که ایمان آورده اید از غیر خودتان محرم اسرار و همراز مگیرید آنان (دشمنان) از هیچ نابکاری در حق شما کوتاهی نمی ورزند و آرزو دارند که در رنج بیفتید دشمنی از لحن و سخنان آشکار است و آنچه سینه هایشان نهان می دارد بزرگتر است در حقیقت ما نشانه های دشمنی آنان را برای شما بیان کردیم اگر تعقل کنید. (قرآن، آل عمران: ۱۱۸).

۴- حفاظت گفتار در آیات، **مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ** از این آیه میتوان استفاده کرد همانگونه که خداوند متعال سخنان ما را از طریق فرشتگان الهی ضبط می کنند ما باید در عرصه گفتار و رفتار نیز حفاظت کنیم.

۵- پنجمین وظیفه افراد و نیروهای حفاظتی و اطلاعاتی رعایت حدود و ثغور قانون می باشد که ملزم به رعایت آن هستند و همچنین در انجام وظایف تخصصی و بر مبنای پیچیدگی و حساسیت شغلی نیروهای حفاظت اطلاعات محتاج علم و دانش، تجزیه و تحلیل و حرکت صحیح و بموقع است به طوری که هر لحظه در معرض قضاوت بین حق و باطل امورات، رویکردها و عملکرد کارکنان تحت ماموریتی خود می باشند و فقدان قوه تشخیص و تمیز در این زمینه نقصی عظیم به حساب می آید در چنین مواقعی با اطمینان متکی بر مبانی اسلامی مسیر حق را تشخیص دهند و راه باطل را نفی کنند. تاجایی که خداوند متعال برای بندگان در انجام وظایف در همین راستا، حدودی را مشخص کرده است (قرآن، نساء: ۲۳۰، توبه: ۱۳، بقره: ۱۷۸، طلاق: ۱).

۶- شاخصه بعدی مورد توقع از کارکنان حفاظت اطلاعات از دیدگاه کلام الهی، داشتن بصیرت است (قرآن، یوسف: ۱۰۸) که از نظر معنای قرآنی عبارت است از زیرکی، هوشیاری، بینش و روشن بینی معنا شده است. نیرو حفاظتی باید فراز و نشیب و وظیفه خطیر خود را بشناسد، طبق فرمایش حضرت علی علیه السلام شخص خردمند و بصیر کسی است که دلی نگرنده دارد که سرانجام خود را با آن می بیند و نشیب و فراز راه را میشناسد.

روایات و سیره نبوی و ائمه معصومین در حفاظت اطلاعات (وجود روایات و سیره سنت نبوی و ائمه معصومین در در انجام امور حفاظتی)

با نگاهی دقیق و عمیق به سیره و روایات این بزرگواران در کتب تاریخ دینی میتوان کشف به اهمیت مسئله حفاظت اطلاعات و فرمایشات و توصیه های حفاظتی در راهبرد مسائل حکومتی و نظامی و سایر مسائل پی برد. اکنون به بررسی چندی از احوالات رویکرد حفاظتی و اطلاعاتی پیامبر گرامی اسلام می پردازیم. در ابتدای دعوت پیامبر ص و قبل از هجرت ایشان به مدینه مسلمانان گروهی اندک، ضعیف، بی پشتوانه و بدون سازمان و تحت ظلم و ستم قبیله قریش بودند. با هجرت به مدینه، اولین هسته حکومت اسلامی تشکیل شد و مسلمانان شکل و نظام یافتند و با فراهم شدن این شرایط، اذن دفاع نیز صادر شد از آن به بعد مسلمانان برای پیشبرد اهداف الهی و دفاع از نظام اسلامی در مقابل هجوم های پی در پی متجاوزان، در

جنگهای بسیاری شرکت کردند که در بسیاری از آنها شخص پیامبر (ص) فرماندهی را به عهده داشت و در بعضی دیگر فرماندهی را تعیین می کردند. بررسی تفصیلی این جنگها و سیره نظامی رسول خدا (ص) درسهای بسیاری به ما می آموزد که یکی از آنها را مطرح می کنیم. رعایت اصول نظامی در راستای اهمیت به حفاظت اطلاعات می باشد. وقتی پیامبر (ص) تصمیم به فتح مکه گرفت، بدون اینکه مقصد را بیان کند، دستور بسیج عمومی داد. گروهی گمان کردند، پیامبر (ص) قصد حمله به ثقیف را دارد و گروهی دیگر تصور می کردند، اراده شام کرده است و حتی نزدیکان پیامبر (ص) از مقصد مطلع نبودند. ابوبکر وقتی دخترش عایشه را مشغول تهیه مقدمات سفر دید، از او پرسید: پیامبر اراده کجا را دارد؟ او جواب داد: نمی دانم، شاید بنی سلیم، هوازن، ثقیف یا جای دیگر. پیامبر (ص) در پیامهایی هم که برای روسای قبایل می فرستاد، بدون اینکه مقصد را بیان کند، آنان را مأمور می کرد تا نیروهای خود را جمع آوری نموده و هر کدام در نقطه ای معین به سپاه پیوندند و در ضمن همین اطلاعات را نیز مخفی کنند؛ تمام راههای خروجی شهر نیز تحت کنترل دقیق بود و از ورود و خروج افراد و مسافران جلوگیری می شد و با توجه به همین تدابیر بود که هیچ کس نتوانست از مقصد پیامبر (ص) آگاه شود و قریش را مطلع گرداند، بجز فردی بنام حاطب بن ابی بلتعنه که از قرآنی هدف را تشخیص داده بود وقتی رسول گرامی اسلام (ص) از این جریان اطلاع یافت نه تنها نگذاشت آن اطلاعات به مکه برسد بلکه حاطب را نیز توییح کرد. با این تمهیدات امنیتی و حفاظتی بود که رسول گرامی اسلام (ص) توانست قبل از اینکه مشرکین مکه با خبر شوند سپاه خود را در اطراف شهر مکه مستقر نماید و فرصت هیچ گونه حرکتی را به قریش نداد تا بتوانند خود را آماده دفاع کنند و لذا وقتی که شهر را محاصره دیدند برای حفظ جانشان مجبور به تسلیم شدند. و مکه بدون هیچ جنگ و خونریزی به دست مسلمانان افتاد. اگر این چاره اندیشی های پیامبر اسلام (ص) نبود معلوم نبود که در آن زمان مکه فتح گردد. و اصلاً معلوم نبود مسلمانان بتوانند پیروز شوند (سیره حفاظتی و اطلاعاتی امامان معصوم ع) حفاظت اطلاعات در امورات و زندگانی امامان معصوم (ع): اینک به روایات توصیه ای حفاظتی اطلاعاتی حضرت علی ع نیز می پردازیم.

۱- حضرت علی علیه سلام در نهج البلاغه، نامه ۵۳ به مالک اشتر سفارش میفرمایند که: ای مالک در کارهای کارگزاران کاوش و رسیدگی کند و جاسوسانی وفادار برای آنها بگمارد زیرا جمع آوری اخبار و بازرسی کارهای آنان توسط تو سبب وادار نمودن ایشان است بر امانتداری و مدارا نمودن و نرمی با رعیت.

۲- نسبت به طبقه بندی و رعایت حفاظت اطلاعات میفرمایند (ما کنت کاتمه عدوک من سر فلا تطلعن علیه صدیقک) آنچه را از دشمن پنهان می داری دوست را از آن مطلع نکن (فیض الاسلام اصفهانی، ج ۲۰: ۲۶۰) از این توصیه امام رعایت اصول حفاظتی را میتوان برداشت نمود.

۳- رعایت اصول حفاظتی در حفاظت از اطلاعات: کُلَّمَا كَثُرَ خُرَانُ الْأَسْرَارِ كَثُرَ ضِيَاعُهَا، هر مقدار که رازداران (منظور کسانی که از یک راز خبر دارند) بیشتر شوند، احتمال تباهی آن راز بیشتر می شود؛ موضوعی که حضرت علی ع به آن اشاره دارد امروزه یکی از آسیب های امنیتی محسوب می گردد.

۴- تحت نظر داشتن دشمن و رعایت اصول حفاظتی توسط نیروهای نظامی: احذر استصغار الخصم فإنه يمنع من التحفظ و رب صغير غلب كبير، حضرت علی ع می فرمایند و پرهیز از کوچک شمردن دشمن، چراکه از مراقبت باز می دارد. و چه بسیار کوچک هایی که بر بزرگ ها پیروز گشتند.

۵- پیشگیری از افشای اطلاعات: حضرت علی ع پیش از شهادت در وصیت شان فرمودند: مداومت بر سکوت داشته باش تا سالم بمانی (المجلسی، ۱۴۰۳. ج ۷۱: ۷۸)، نکته ای اعم نیروهای حفاظت اطلاعات باید به آن مبادرت ورزند .

اقدامات حفاظتی امام حسین ع: امام ع در فرصت های مختلف در خطبه هایی که بری یاران خود بین می داشتند آنان را متوجه نکات حفاظتی می کرد و آگاه سازی و آموزش های ازم را به آنان می داد، برخی از این آگاهی ها عبارت است از ۱- کتمان و رازداری: یکی از سیره های برجسته امام در راستای آگاه سازی حفاظتی شیعیان، توصیه به تقیه (خودداری از اظهار عقیده و پنهان داشتن آن یا انجام دادن کاری بر خلاف نظر قلبی خود به دلایلی خاص است. ادله قرآنی، روایی و عقلی بر جواز تقیه دلالت دارند) بود. امام علیه سلام در نامه ای به شیعیان کوفه، آنان را به پنهان کاری فرمان داد و در فرازی از فرمان خود نوشتند إني لأرجو أن يكون رأي أخی رَحِمَهُ اللهُ فِي الْمَوَادِعِ، ورأيتني في جِهَادِ الظَّالِمَةِ رُشِدًا وَسَدَادًا، فَالْصَّقُوا بِالْأَرْضِ وَأَخْفُوا الشَّخْصَ، وَاکْتُمُوا الْهَوَى، وَاحْتَرِسُوا مِنَ الْأَطْنَاءِ مَا دَامَ ابْنُ هِنْدٍ حَيًّا (البلاذُري، ۱۳۹۴ه.ق. ج ۳: ۱۵۲) من امید دارم که رای برادرم- که خداوند او را رحمت کند- در صلح، و رای من در جنگ با ستمگران درست و استوار باشد تا زمانی که پسر هند زنده است، حرکت نکنید، خود را پنهان و قصدتان را پوشیده دارید.

۲- مراقبت و رعایت اصول حفاظتی: امام ع در فراز دیگری، آنان را به مراقبت دائم دعوت میکند، ایشان می فرمایند مواظب جاسوسان پسر هند تا زنده است باشید. ۳. حفاظت از اسناد: امام باقر علیه سلام می فرمایند لَمَّا تَوَجَّهَ الْحُسَيْنُ ع إِلَى الْعِرَاقِ دَفَعَ إِلَى أُمِّ سَلْمَةَ زَوْجَ النَّبِيِّ صِ الْوَصِيَّةَ وَالْكِتَابَ وَغَيْرَ ذَلِكَ وَقَالَ لَهَا إِذَا أَتَاكَ أَكْبَرُ وُلْدِي فَادْفَعِي إِلَيْهِ مَا قَدْ دَفَعْتُ إِلَيْكَ فَلَمَّا قُتِلَ الْحُسَيْنُ ع أَتَى عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ ع أُمَّ سَلْمَةَ فَدَفَعَتْ إِلَيْهِ كُلَّ شَيْءٍ (المجلسی، ۱۴۰۳. ج ۱۸: ۴۶) هنگامی که امام حسین ع اراده سفر به عداق داشتند؛ وصیتنامه خود را به ام سلمه همسر پیامبر ص سپرد و کتابها و چیزهای دیگر را در اختیار او گذاشت، فرمود هر وقت بزرگترین فرزندم پیش تو آمد، آنچه به تو دادم در اختیارش بگذار، بعد از شهادت امام حسین، علی بن الحسین پیش ام سلمه آمد و او آنچه را حضرت به او سپرده بود در اختیارش گذاشت. امام باقر ع می فرمایند: وقتی امام حسین ع خواست به میدان نبرد برود دختر بزرگ خود، فاطمه را خواست، نامه ای پیچیده به او داد و به او یک وصیت آشکارا و یک وصیت مخفی داد (ابن بابویه، ۱۳۷۰. صص ۴۴).

فلسفه وجودی سازمان حفاظت اطلاعات سپاه پاسداران

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نهادی است تحت فرماندهی عالی مقام رهبری که هدف آن نگرهبانی از انقلاب اسلامی ایران و دستاوردهای آن و کوشش مستمر در راه تحقق آرمانهای الهی و گسترش حاکمیت قانون خدا طبق قوانین جمهوری

اسلامی ایران و تقویت کامل بنیه دفاعی جمهوری اسلامی از طریق همکاری با سایر نیروهای مسلح و آموزش نظامی و سازماندهی نیروهای مردمی می‌باشد. حفاظت اطلاعات عبارتی می‌باشد که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران ابداع گردید ممکن است علت وضع چنین وجهی طرز تلقی منفی جامعه به ویژه کارکنان نیروهای مسلح نسبت به ضد اطلاعات در دوران رژیم گذشته بوده باشد این واژه در دو مفهوم عام و خاص به کار می‌رود که عنوان عام حفاظت اطلاعات همان چیزی است که به عنوان مرکز نیز مستند به آن مفهوم است و شامل کلیت وظایف مرکز می‌باشد و تمام انواع حفاظت های جزئی و مفهوم خاص آن یکی از انواع حفاظت های چندگانه یعنی تاسیسات و تجهیزات اماکن اسناد و مدارک و اطلاعات سلاح و مهمات است که در این واژه به نوعی اقدامات سازمان حفاظت و اطلاعات که در مورد موضوع اطلاعات سازمانی است نیز توجه دارد. حفاظت اطلاعات مقابله با فعالیت های اطلاعاتی دشمن و صیانت و پاسداری از نیروهای خودی و مجموعه ای از اسناد و اطلاعاتی که هر چند جزئی و از منظر عامه دارای ارزش نمی‌باشد اما همین اندک اطلاعات جزئی دارای ارزش فراوانی برای دشمن می‌باشد. فلسفه وجود سازمان حفاظت اطلاعات در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پیشگیری از افشای اطلاعات دارای طبقه سازمانی و نیز محافظت از رفتار نیروهای خودی جهت جلوگیری از شکست حفاظتی می‌باشد. وجود حفا (سازمان حفاظت اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی) مقتضی این می‌باشد در حوزه دشمن به گونه ای عمل نماید که: در نیل به رصد و دستیابی به اهداف، راهبردها، برنامه‌ها، روش‌ها و اختلال و به انحراف کشاندن تحلیل و ارزیابی و اقدامات سازمان های اطلاعاتی دشمن نظیر دویل، نفوذ، فریب، عملیات روانی و جلوگیری از اشرافیت اطلاعاتی آنها نسبت نیروهای خود و سایر مراکز و ارکان حساس می‌باشد. در حوزه خودی سازمان حفا با جمع آوری و پردازش اطلاعات، طرح ریزی و انجام اقدامات امنیتی و تامینی و حفاظتی پیش بینی و پیشگیری و کشف، شناسایی و خنثی نمودن توطئه‌ها و فعالیت‌های جاسوسی، براندازی خرابکاری در سطح حوزه های ماموریتی، واپایش امنیتی، بررسی و ریشه یابی، سطح بندی و اولویت بندی مستمر تهدیدها و آسیب پذیری ها و برنامه ریزی برای کنترل و نظارت، به کاهش رساندن و رفع آنها به مراقبت و صیانت امنیتی می‌پردازد (رضایت، غلامحسین؛ فیض الله مرادیان، ۱۳۹۵) که این اهم را در اساسنامه تشکیل سپاه پاسداران نیز من جمله وظایف حفا بر شمرده است مشاهده می‌نماییم. پس از تبیین ضرورت وجودی حفاظت اطلاعات در سپاه پاسداران اینک به هدف اصلی این سازمان در مجموعه سپاه پاسداران می‌پردازیم: اولین و اصلی ترین هدف نسبت به کارکنان نظامی و اداری آن می‌باشد که این امر نیاز به یک دستگاه حفاظتی و اطلاعاتی قوی که آسیب‌ها و آفت‌ها درونی را شناسایی نموده و اقدامات مناسب را در رفع این مشکل از طریق مجرا قانونی انجام دهد در حقیقت به پالایش و صیانت و حفاظت از آسیب پذیرها را عهده دار باشد که این کار جز از طریق سازمان واحدی بنام حفاظت اطلاعات میسر نمی‌گردد.

ویژگی ها و رویکرد نیروهای حفاظت اطلاعات سپاه پاسداران با توجه به مبانی اسلامی

نیروهای حفاظت اطلاعات سپاه با عنایت به آیات قرآن و روایات و سیره پیامبران و امامان پندها و اصول اخلاقی در انجام امور حفاظتی اطاعتی، آنها را در عرصه ظهور عمل می نمایند. از منظر قرآن کریم اطاعت و اجرای فرامین الهی و عنایت به انجام واجبات و ترک محرمات، هوشیاری در برابر دشمن، ارتقای توانایی علمی، افزایش قدرت و سلامتی، تهذیب و تزکیه نفس، حسن اخلاق و برخورد آگاهانه با امور و تجزیه و تحلیل درست و بحق آنها از مهم ترین ویژگی هایی می باشد که نیروهای حفاظت اطلاعات باید داشته باشند. از دیدگاه امامان معصوم علیه سلام، در تعیین شرایط عمومی و اختصاصی نیروهای حفاظت و اطلاعات اشاره داشته اند که دارا بودن تدین و صلاحیت، انتخاب افراد هوشیار و دارای شم اطلاعاتی، داشتن تجربه و آگاهی، روحیه اخلاص و فداکاری، تقوا، داشتن انگیزه الهی، اهل تدبیر و مشورت با خرمندان، برخورداری از روحیه اطاعت و فرمان برداری و نبودن از بندگان و بردگان و افراد بی مقدار، خداترس و فروتنی (نامه ۵۳ نهج البلاغه) نیز از شرایط عمومی و راستگوبودن، وفادار و امانت دار و حق گو بودن، شجاعت، ایمان داشتن به نفس عمل، انتخاب نیروهای صلاحیتدار و شایسته بهره گیری از نیروهای مزین به محاسن اخلاقی و در ارتباط با مردم، داشتن اعتماد و عزت نفس، ثبات و پایداری، عدم تعلق و دلبستگی به منافع دنیوی، برخورداری از حسن سکوت در گفتار و رازداری از شرایط خصوصی می باشد که از منظر روایات معصومین علیه نیز به ما متذکر شده اند. با عنایت به اینکه در حال حاضر در عصر غیبت امام زمان عج نیز به سر می بریم اعتقاد به ولایت مطلقه فقیه در راستای پیش برد آرمان های الهی و معمار کبیر انقلاب امام خمینی ره نیز از ویژگی های شاخصی می باشد که نیروهای حفاظت اطلاعات سپاه از آن برخوردار می باشند. از دیگر ویژگی های نیروهای حفا سا با عنایت به قاعده فقهی *انَّ حُرْمَةَ عَرَضِ الْمُؤْمِنِ كَحُرْمَةِ دَمِهِ* و *مَالِهِ* مسئله دغدغه مندی نسب آبرو و حیثیت افراد حساس بودن است که در برخورد با امور حفاظتی نیروها باید به این اهم مبادرت ورزند را در عرصه عمل با توجه به آموزش هایی که بر مبنای رویکرد اسلام فرا گرفته اند را انجام میدهند.

بهره گیری از وجود قواعد فقهی در راستای حفاظت اطلاعات

مهم ترین دستاورد چندین قرن فقها شیعه در عصر غیبت امام زمان عج، فقه بسیار غنی و متکامل و پیشرو شیعه می باشد. فقه در مباحث مربوط به معاملات و عبادات نیز بطور استدلالی دلایل و پاسخهایی را با عنایت به قواعد و مبانی و اصول فقهی داده است. همین مباحث فقه استدلالی در ابواب گوناگون و نیز اصول فقه و قواعد فقهی رایج سبب گردید که با فحص و بررسی در ادله شرعی پاسخی به فقه حفاظتی و اطلاعاتی داشته باشیم. این قواعد عبارتند از :

۱- ضرورت حفظ نظام: یکی از ضروریات و بدیهیات عقلی مسئله حفظ ضرورت نظام می باشد. حفظ نظام و نیز ضرورت حفظ دین و ضرورت حفظ امنیت جان مردم و ضرورت حفظ نظام معیشتی مردم و ضرورت پرهیز از هرج و مرج و همچنان

ضرورت حفظ عزت مسلمین در برابر کفار و منافقین و جلوگیری از تسلط آنها بر مسلمانان می باشد. بنابراین حفظ چنین ضرورت هایی از بدیهیات و مسلمات فقهی بشمار می آید. (مهدوی راد، محمد علی و صادقی، حسن، ۱۳۹۳)

۲- ترجیح اهم بر مهم و دفع مفسده: این یک قاعده عقلی و شرعی می باشد و عقل سلیم به آن حکم میکند. حرام دارای مفسده است پس باید ترک شود و واجب دارای مصلحت و باید انجام گردد، اما دفع مفسده مقدم بر جلب منفعت است. اما تشخیص اهم بر مهم هم نیز در کار حفاظت اطلاعات مشکلی نمی باشد بعنوان مثال در بحث ضرورت حفظ نظام و حرمت تجسس و تفتیش نیز بدیهی می باشد که مصلحت و ضرر فرد مهم است اما وقتی در کنار مسئله مصلحت جامعه و دفع ضرر از نوع مردم که اهم می باشد شکی در انتخاب اهم و دفع مفسده نیز نمی باشد. (حیدری، ۱۳۸۲)

۳- قاعده تلازم بین حکم عقل و شرع: قاعده ای فقهی وجود دارد که میگوید کُلُّ مَا حَكَمَ بِهِ الْعَقْلُ حَكْمٌ بِالشَّرْعِ، وَ كُلُّ مَا حَكَمَ بِهِ الشَّرْعُ حَكْمٌ بِالعَقْلِ که میگوید هر آنچه را عقل به آن حکم میکند شرع هم به آن حکم می کند و هر چه را که شرع به آن حکم کند، عقل هم به آن حکم میکند. مصداق چنین قاعده ای در این است که ضرورت حفظ نظام امری است که عقل به آن حکم می کند در همین راستا شرع برای دستیابی به آن سفارش نموده است. بنابراین بین این دو امر ملازمه ای بدیهی وجود دارد. (عابدی، احمد؛ احمد شمشیری، ۱۳۹۴)

۴- قاعده لزوم رعایت ضرورت ها: یکی دیگر از مبانی فقهی در بحث تبیین فرهنگ مطلوب سازمانی بحث از «ضرورت ها» است و روشن می باشد که ضرورات محظورات (محدورات) را مباح می نماید. (احمد عابدی، ۱۳۸۹) ضرورت تدوین احکام دینی و تبیین مبانی شرعی برای بخش حفاظت و اطلاعات، امری بدیهی است؛ زیرا به همان نسبت که انجام درست مأموریت، مهم و سرنوشت ساز است، عمل بر طبق موازین شرع نیز دارای اهمیت است.

دین کامل اسلام، حفظ حاکمیت اسلامی را در گرو تدابیری از جمله «حفاظت اطلاعات» می داند و بر عمل به آن تأکید می کند. بدون تردید، در ایامی که پیامبر (ص) حکومت اسلامی را در مدینه تشکیل داد و نیز زمانی که حکومت اسلامی در کوفه مجدداً به دست امام علی (ع) برقرار گردید و فرزند عظیم الشان ایشان، امام حسن (ع)، آن را استمرار و دوام بخشید، برای حفظ حاکمیت اسلامی و نهادهای آن تلاش زیادی می شد:

گرفتن و جمع آوری خبر از دشمن خارجی و یا گروههای معاند داخلی، بررسی و ارزیابی اخبار، حفظ و حراست از آنها و سعی در عدم افشا و انتقال آنها به دشمن و استفاده درست و بهینه از آنها جزء امور ضروری است که پیامبر و ائمه علیهم السلام در این جهت انجام می دادند.

۵- قاعده لزوم رعایت احتیاط: اصل احتیاط که یکی از امور بدیهی و عقلی است و بحث از آن جای در اصول عملیه دارد و از ظنون خاص و مورد تأیید شارع مقدس می باشد. روایات فراوانی به دستور به حفظ تقوی، لزوم سکوت، ضرورت ورع در شبهات و ضرورت دوری از شبهات داده شده است که همه اینها به معنا لزوم تمسک به احتیاط نیز اشاره دارد و شارع مقدس در مسئله خون، عرض مردم، ناموس، اموال، حق الناس فراوان تأکید به احتیاط کرده است بطوری که همه ساز و کار

سازمان های حفاظتی و اطلاعاتی به رعایت همین اصول رجوع داده می شود. گرچه مساله احتیاط حدود و ثغوری دارد و در برخی از امور حفاظتی اطلاعاتی نیز رعایت چنین اصلی غیر ممکن میگردد که در این موارد حتما باید از نظرات کارشناسان و مراجع دینی نیز بهره گرفت (عابدی؛ شمشیری، ۱۳۹۴)

حفاظت اطلاعات از منظر عقل

عقل انسان به طور بدیهی، هرج و مرج و فساد اجتماعی و ناامنی و شیوع فحشا و ظلم و منکرات را تقبیح کرده و مبارزه با اخلال نظم و ایجاد هرج و مرج و فساد و منکرات را لازم می داند. واضح است که دفع و رفع اینها متوقف بر ایجاد نظام و وجود نظم است بنابراین عقل، حفظ نظام و برقراری نظم در جامعه را واجب می داند. عقل یا قوه عاقله عبارت است از نیرویی که خداوند متعال به انسان ها عنایت کرده و به واسطه آن امور، قوانین کلی را ادراک می کند از قبیل اجتماع نقیضین محال است یا کل از جزء بزرگتر می باشد و مراد از کلیه یعنی اموری که محدود به زمان و مکان خاصی نمی باشند و به این خاطر است که در اسلام از عقل تعبیر به رسول باطنی گردیده است چرا که هنگامی که انسان ها از مادر متولد شده اند قدم به عرصه گیتی می گذارد طبق تصریح قرآن کریم (وَاللَّهُ أَخْرَجَكُم مِّن بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ) (قرآن، نحل: ۷۸) هیچگونه آگاهی و معلوماتی قبلی ندارند در قدم اول معلوماتی که نصیب انسان می شود معلوم حسی است و سپس در مرحله دوم صدر جزئی اشیا را به وسیله نیروی خیال متخیله ادراک کرده و در مرحله سوم توسط نیروی واهمه، معانی جزئی را ادراک نموده و در مرحله چهارم معلومات عقلیه و مدرکات کلیه است که فقط انسان ها با نیروی عقل خود آن را ادراک می کند. معرفت شناسان عقل را نیروی ادراک مفاهیم کلی می دانند و برای آن دو کارکرد شهودی (درک بدیهیات) و استدلالی (کشف معرفت های نظری) قائل اند. عقل را به دو قسم نظری و عملی تقسیم کرده اند؛ عقل نظری واقعیت ها را درک می کند و عقل عملی کارکرد توصیه ای و دستوری دارد. عقل در کنار قرآن، سنت، اجماع از منابع چهارگانه استنباط احکام شرعی مذهب شیعه است. عالمان شیعه برخی از قواعد فقهی و اصولی را نیز از راه عقل اثبات می کنند. به لحاظ برهان عقلی تصدیق عقل سلیم نیز تصدیق میکند که حفظ نظام و تامین امنیت اجتماعی و پیشگیری از تجاوزات دشمنان پنهان و آشکار انقلاب اسلامی ایران و صیانت از نیروهای خودی و جلوگیری از غلطیدن در انواع دام ها و انحرافات و توطئه های مختلف بی نیاز از آن نخواهیم بود پس می توان این برهان را که یک مبحث منطقی و شامل دو مقدمه و منجر به نتیجه ای صادق خواهد شد را این گونه بررسی نماییم. مقدمه اول: لزوم و وجوب حفظ اسلام و پاسداری از جان، ناموس، مال، و عرض مسلمین از نظر شرعی و عقلی غیر قابل تردید است و قطعیت وجوب آن بر کسی پوشیده نمی باشد و عقل سلیم به هر فردی حکم می کند که از کیان و حیثیت و آبروی خود دفاع نماید به گونه ای که این حس در تمامی جانداران در روی زمین یافت می شود. مقدمه دوم: پاسداری از اسلام، جامعه و حکومت اسلامی میسر نمی گردد مگر با امکانات و ابزارهای حفاظتی و اطلاعاتی چرا که

دشمنان با تمامی امکانات و تمهیدات کید و حيله های مختلف جهت محو دين و سرکوب حکومت و از بين بردن امت واحده اسلامی حضور یافته اند. با بيان اين دو مقدمه منجر به اين نتیجه میگردد که فعالیت های اطلاعاتی تجسس پنهانی از وضعیت دشمنان و تشکیل سیستم ها و سازمان های حفاظت و اطلاعات چون از مقدمات حفظ و دفاع و پاسداری از کيان اسلام و مسلمین میباشد واجب و لازم است پس عقل حکم می کند که در هر مجموعه سازمان های حفاظتی و اطلاعاتی تشکیل و از مجموعه خویش صیانت و حفاظت نماید. (مبانی حفاظت اطلاعات- بسته ویژه مشوران اخلاقی قوه قضائیه)

بحث و نتیجه گیری

وجود حفاظت اطلاعات در نظام اسلامی از جایگاه و منزلت بالایی برخوردار بوده و از ضرورت های حکومت تلقی شده است و با تکیه بر منابع فقه اسلامی (قرآن، سنت، اجماع، عقل)، شواهد متقن و روشنی برای اثبات ضرورت و اهمیت حفاظت اطلاعات در حکومت اسلامی بیان شد.

در نظام اسلامی نیروهای نظامی و امنیتی به عنوان تامین کنندگان امنیت و بازوان قدرتمند نظام در جهت صیانت و پاسداری از کيان اسلامی، همواره در معرض تهدیدهای دشمنان داخلی و خارجی قرار دارند و وجود دستگاههایی مانند حفاظت اطلاعات لازم است که ایجاد شود تا از آنها در مقابل رخنه و نفوذ دشمن و جریانات مضر صیانت بکند، بنابراین هدف از شکل گیری از حفاظت اطلاعات در جامعه اسلامی صیانت امنیتی از کارکنان و ماموریت دستگاه های دفاعی و امنیتی است. حفاظت از اطلاعات و تقویت و تثبیت آنها از مسائلی است که در ادله شرعی به آنها توجه شده است که نشان از توجه پیشوایان دین به این مسئله، و از سویی اهمیت آن برای جامعه اسلامی دارد، آن هم در دوره ای که در بسیاری از جوامع کمتر به آن توجه می شده است.

باعنایت به فرامین مقام رهبری بیانگر این نکته است که معظم له در فرایند دستگاه های حفاظت اطلاعات داداری دغدغه هایی می باشند که لازم است مسئولان و کارکنان در سیاست گذاری ها و برنامه ریزی ها و فعالیت اجرایی این دستگاه ها نسبت به رعایت آنها اهتمام جدی ورزند

منابع

- قرآن کریم (۱۳۷۴). ترجمه آیت الله مکارم شیرازی، چاپ دوم.
- الکافی، ابو جعفر محمد بن یعقوب بن اسحاق کلینی، دارالکتب الاسلامیه، تهران.
- رستمی، محمود، ۱۳۸۶، فرهنگ واژه‌های نظامی، چاپ دوم، تهران، انتشارات ایران سبز
- حسینی، غلامعباس، عالی نژاد، صمد، شبدینی، محمد، عبدالهی، مهدی، ۱۳۹۱، سیره حفاظتی و اطلاعاتی امامان معصوم (ع)، چاپ اول، قم، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، نمایندگی ولی فقیه، پژوهشکده تحقیقات اسلامی، انتشارات زمزم هدایت
- ابن ابی الحدید، عبدالحمید بن هبه الله و لایقی، غلامرضا، ۱۳۹۳، شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید معتزلی (۵۸۶ - ۶۵۶ ق)، چاپ دوم، تهران، انتشارات کتاب نیستان
- فیض الاسلام اصفهانی، علی نقی، ۱۳۶۵، ترجمه و شرح نهج البلاغه، چاپ اول، تهران، چاپخانه سپهر
- المجلسی، الشیخ محمد باقر بن محمد تقی، ۱۴۰۳ ه. ق، بحار الأنوار، مؤسسه الوفاء
- البلأذری، أحمد بن یحیی بن جابر بن داود، ۱۳۹۴ ه. ق، انساب الاشراف، بیروت، انتشارات الاعلمی
- ابن بابویه، محمد بن علی، - ق، ۱۳۷۰، امالی شیخ صدوق، چاپ ششم، تهران، انتشارات کتابچی
- رضایت، غلامحسین و مرادیان، فیض الله، ارائه الگوی راهبردی حفاظت اطلاعات اسلامی، فصلنامه امنیت ملی، دوره ششم، شماره ۲۲، اسفند ۱۳۹۵، ۹۴-۶۹
- امام خامنه‌ای مجموعه بیانات. قابل دسترس در پایگاه رسمی اینترنتی، www.khamenei.ir
- مهدوی راد، محمد علی و صادقی، حسن، تحلیل ارزش شناختی بصیرت در حفاظت اطلاعات از دیدگاه قرآن و حدیث، فصلنامه پژوهش‌های حفاظتی-امنیتی، دوره سوم، شماره ۹، دی ۱۳۹۳،
- حیدری، علی نقی، ۱۳۸۲، اصول الاستنباط: فی اصول الفقه و تاریخه باسلوب جدید، ترجمه عباس زراعت، حمید مسجدسرای، چاپ دهم، قم، انتشارات حقوق اسلامی
- عابدی، احمد و شمشیری، علی، جایگاه فقه معارف اسلامی در فرهنگ سازمان‌های حفاظتی نظام جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه مطالعات دفاعی استراتژیک، دوره سیزدهم، شماره ۶۰، شهریور ۱۳۹۴، ۱۰۰-۷۵
- مبانی حفاظت اطلاعات-فصلنامه ویژه مشاوران اخلاقی قوه قضائیه. حفاظت اطلاعات قوه قضائیه.